

No 7679

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

επί της προσφυγής αρ. 45312/07

που κατέθεσαν οι $\dot{\text{E}}$ και $\dot{\text{E}}$ $\dot{\text{E}}$

κατά της Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), αφού συνεδρίασε σε Τμήμα στις 14 Οκτωβρίου 2010, με την ακόλουθη σύνθεση :

Nina Vajic, *Πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου, *Δικαστές,*

Και τον Søren Nielsen, *Γραμματέα Τμήματος,*

Έχοντας υπόψη την ανωτέρω προσφυγή που ασκήθηκε στις 8 Αυγούστου 2007,

Έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσε η καθ'ου η προσφυγή Κυβέρνηση και τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν προς αντίκρουση οι προσφεύγοντες,

Αφού διασκέφθηκε, εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση :

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Οι προσφεύγοντες, κκ. $\dot{\text{E}}$ $\dot{\text{A}}$ $\dot{\text{E}}$ $\dot{\text{E}}$ είναι Έλληνες υπήκοοι, που γεννήθηκαν αντίστοιχα το 1960 και 1962, και διαμένουν στην Χαλκίδα. Στο Δικαστήριο εκπροσωπούνται από τον κο Α.Τρίγκα, Δικηγόρο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES, SERVICE DE TRADUCTION

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION SERVICE

No 7679

Τρικάλων. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εκπροσώπους του Οργάνου της, τον κο Απεςσό, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κα Ζ.Χατζηπαύλου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού συμβουλίου του Κράτους.

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως τα εξέθεσαν τα μέρη, συνοψίζονται ως εξής :

Στις 6 Σεπτεμβρίου 1996, η εταιρεία ~~Ρ ΕΝ ΔΕ ΠΟ ΕΥ ΕΥ ΕΡ ΑΝ ΕΥ Ε~~ προσέφυγε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών με αγωγή κατά της εταιρείας ~~Ρ ΕΥ Ε~~ και κατά των προσφευγόντων ιδιοκτητών μιας άλλης μεταφορικής εταιρείας, για την ζημία που υπέστησαν μετά την καταστροφή ορισμένων εμπορευμάτων κατά την μεταφορά τους στην Ελλάδα. Από την πλευρά τους, οι προσφεύγοντες προσεπικάλεσαν στις 20 Νοεμβρίου 1996, την ασφαλιστική τους εταιρεία ~~Ο Ξ Ε~~ με την οποία της ζητούσαν το ποσό που θα καταβάλλανε σε περίπτωση καταδίκης τους στην κύρια δίκη.

Με προδικαστική απόφαση της 30^{ης} Ιουνίου 1997, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών διέταξε συμπληρωματικές αποδείξεις, ιδίως την εξέταση μαρτύρων.

Στις 11 Φεβρουαρίου 1998, η εταιρεία ~~Ρ ΕΝ ΔΕ ΠΟ ΕΥ ΕΥ ΕΡ ΑΝ ΕΥ Ε~~ κάλεσε το δικαστήριο να ορίσει ημερομηνία για την εξέταση των μαρτύρων. Στις 26 Μαΐου 1998, οι διάδικοι γνωστοποίησαν την ταυτότητα των μαρτύρων – ο αριθμός των οποίων ανερχόταν στους τέσσερις, δύο για τους εναγόμενους και δύο για τους ενάγοντες- και η εξέτασή τους μετατέθηκε για τις 13 Οκτωβρίου 1998, στην συνέχεια στις 12 Ιανουαρίου 1999 λόγω των δημοτικών εκλογών της 11^{ης} Οκτωβρίου 1998. Στις 12 Ιανουαρίου 1999, μετά από αίτημα των δικηγόρων των διαδίκων, η εξέταση των μαρτύρων αναβλήθηκε για τις 27 Απριλίου 1999. Συνεχίστηκε στις 25 Μαΐου 1999, μετά αναβλήθηκε για τις 12 Οκτωβρίου 1999, και ακόμα για τις 7 Δεκεμβρίου 1999, 29 Φεβρουαρίου και 16 Μαΐου 2000, μετά από αίτηση των δικηγόρων των μερών. Η εξέταση συνεχίστηκε στις 26 Σεπτεμβρίου και στις 24 Οκτωβρίου 2000, ημερομηνία κατά την οποία και ολοκληρώθηκε.

Με απόφαση της 16^{ης} Νοεμβρίου 2001, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών καταδίκασε τους προσφεύγοντες να καταβάλουν στην ενάγουσα εταιρεία το ποσό των 21.747,42 €. Απέρριψε την προσεπίκληση των

No 7679

προσφευγόντων. Η απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου ήταν προσωρινά εκτελεστή για το ποσό των 10.271,46 €.

Στις 13 Μαρτίου 2002, οι προσφεύγοντες άσκησαν έφεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Εφετείου Αθηνών.

Η δικάσιμος, που αρχικά ορίστηκε για τις 14 Νοεμβρίου 2002, αναβλήθηκε για τις 23 Μαΐου 2003. Στις 29 Ιανουαρίου 2004, το Εφετείο απέρριψε την έφεση των προσφευγόντων.

Στις 17 Μαΐου 2004 οι προσφεύγοντες άσκησαν αναίρεση. Στις 3 Μαΐου 2006, ο Άρειος Πάγος έκρινε απαράδεκτη την συζήτηση επειδή οι προσφεύγοντες δεν εκπροσωπήθηκαν από κατάλληλα εξουσιοδοτημένο δικηγόρο. Στις 27 Ιουνίου 2006, τα μέρη ζήτησαν μια νέα δικάσιμο, που ορίστηκε για τις 4 Δεκεμβρίου 2006, ημερομηνία κατά την οποία και εκδικάστηκε η αναίρεση. Με απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2007, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αναίρεση. Η απόφαση καθαρογράφηκε στις 6 Ιανουαρίου 2007.

Οι προσφεύγοντες δεν έλαβαν γνώση της απόφασης παρά στις 23 Ιουνίου 2007, όταν ο αντίδικος κίνησε την διαδικασία εκτέλεσης της απόφασης για να εισπράξει το ποσό των 57.941,50 € προσαυξημένου με τους τόκους υπερημερίας, στην πληρωμή του οποίου είχαν καταδικαστεί οι προσφεύγοντες. Την επομένη, οι προσφεύγοντες, που δεν κατοικούσαν στην Αθήνα, έλαβαν από τον δικηγόρο τους αντίγραφο της απόφασης του Αρείου Πάγου.

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

Οι προσφεύγοντες επικαλούνται το άρθρο 6 §1 της Σύμβασης και παραπονούνται ότι η διαδικασία υπερέβη την εύλογη προθεσμία.

Οι προσφεύγοντες επικαλούνται επίσης παραβίαση του δικαιώματός τους σε δίκαιη δίκη, το οποίο εγγυάται το άρθρο 6 §1 της Σύμβασης, λόγω των λόγων για τους οποίους ο Άρειος Πάγος απέρριψε έναν από τους λόγους αναιρέσεως τους.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «εύλογης προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 §1 της Σύμβασης, που προβλέπει τα εξής :

No 7679

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή ... και εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, ... , το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, ...»

Στις παρατηρήσεις της, η Κυβέρνηση περιορίζεται στο να αμφισβητεί το βάσιμο της προσφυγής.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με το άρθρο 35 §1 της Σύμβασης. Δεν μπορεί να επιληφθεί μιας υπόθεσης παρά «εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία της οριστικής εθνικής απόφασης» (*Walker c. Royaume-Uni* (αποφ.), αρ. 34979/97, 25 Ιανουαρίου 2000, ECHR 2000-I). Εξάλλου, σύμφωνα με τους όρους της 4^{ης} παραγράφου του ίδιου άρθρου, μπορεί να απορρίψει κάθε προσφυγή που θεωρεί ως απαράδεκτη κατ'εφαρμογή του ίδιου άρθρου «σε κάθε στάδιο της διαδικασίας».

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει πράγματι ότι ο κανόνας αυτός, που αντανακλά την θέληση των συμβαλλομένων μερών να μην αμφισβητούνται παλαιές αποφάσεις μετά από αόριστη προθεσμία, εξυπηρετεί όχι μόνον τα συμφέροντα της Κυβέρνησης, αλλά επίσης την ασφάλεια δικαίου ως αξία εγγενή. (βλ. *De Wilde, Ooms et Versyp c. Belgique*, απόφαση της 28^{ης} Μαΐου 1970, σειρά A αρ. 12, σελ. 29-30, §50), ενώ συγχρόνως ικανοποιεί την ανάγκη του προσφεύγοντα να έχει επαρκή προθεσμία για να σκεφτεί για την σκοπιμότητα άσκησης προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου και να προσδιορίσει το περιεχόμενο αυτής (*Iordache c. Roumanie* (αποφ.), αρ. 55092/00, 23 Μαρτίου 2004). Έτσι, σηματοδοτεί το χρονικό όριο του ελέγχου που κάνει το δικαστήριο και υποδεικνύει στους ιδιώτες και στις Αρχές την περίοδο πέραν της οποίας ο έλεγχος αυτός δεν ασκείται πια (*Kadikis c. Lettonie* (αρ. 2) (αποφ.) αρ. 62393/00, 25 Σεπτεμβρίου 2003). Η τήρηση της εξάμηνης προθεσμίας είναι μια από τις προϋποθέσεις του παραδεκτού που το Δικαστήριο υποχρεούται να εξετάσει ακόμα και αν ο καθ'ου σιωπά. Στην προαναφερθείσα απόφασή του *Walker c. Royaume-Uni*, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ως εξής επί του θέματος αυτού :

«...ο κανόνας αυτός [των έξι μηνών], που αντανακλά την επιθυμία των συμβαλλομένων μερών να μην αμφισβητούνται παλιές αποφάσεις εντός απεριόριστης προθεσμίας, εξυπηρετεί τα συμφέροντα όχι μόνον της Κυβέρνησης αλλά και την ασφάλεια δικαίου ως αξία εγγενή. Σηματοδοτεί το χρονικό όριο του ελέγχου που κάνουν τα όργανα της Σύμβασης και υποδεικνύει στα μέρη και στις Αρχές το διάστημα πέρα από το οποίο ο έλεγχος αυτός δεν ασκείται πια (*X. c. France*, προσφυγή αρ. 9587/81, απόφαση της Επιτροπής της 13^{ης} Δεκεμβρίου 1982, DR 29, σελ. 233-234, §§ 13 και 16, *K. c. Irlande*, προσφυγή αρ. 10416/83, απόφαση της Επιτροπής της 17^{ης} Μαΐου 1984, DR 38, σελ. 162, §6).

No 7679

Επομένως το Δικαστήριο δεν έχει την δυνατότητα να μην εφαρμόσει τον κανόνα της εξάμηνης προθεσμίας για τον μόνο λόγο ότι η Κυβέρνηση δεν διατύπωσε προκαταρκτική ένσταση που να βασίζεται στον κανόνα αυτό.»

Το Δικαστήριο έκρινε ήδη ότι όταν ο προσφεύγων έχει το δικαίωμα να του κοινοποιηθεί αυτεπαγγέλτως αντίγραφο της οριστικής εθνικής απόφασης, αρμόζει περισσότερο προς το σκοπό της διάταξης αυτής να θεωρηθεί ότι η εξάμηνη προθεσμία αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης (βλέπε, ιδίως, *Worm c. Autriche*, απόφαση της 29^{ης} Αυγούστου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-V, σελ. 1547, §33) και ότι, όταν η κοινοποίηση δεν προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, όπως στην προκειμένη περίπτωση, αρμόζει να ληφθεί υπόψη η ημερομηνία καθαρογραφής της απόφασης, ημερομηνία από την οποία τα μέρη μπορούν πραγματικά να λάβουν γνώση του περιεχομένου της (*Παπαχελάς κατά Ελλάδας*, [GC], αρ. 31423/96, §30 CEDH 1999-II).

Όμως, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η απόφαση του Αρείου Πάγου, που εκδόθηκε στις 22 Ιανουαρίου 2007, καθαρογράφηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2007. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι δεν έλαβαν γνώση της απόφασης αυτής παρά στις 23 Ιουνίου 2007, όταν ο αντίδικος κίνησε την διαδικασία εκτέλεσης της απόφασης για να εισπράξει το ποσό που είχαν καταδικαστεί να πληρώσουν. Την επομένη, οι προσφεύγοντες που δεν διέμεναν στην Αθήνα, έλαβαν από τον δικηγόρο τους αντίγραφο της απόφασης του Αρείου Πάγου.

Το Δικαστήριο θεωρεί εν τούτοις, ότι το διάστημα των τεσσάρων μηνών και άνω κατά το οποίο οι προσφεύγοντες μπορούσαν να πάρουν αντίγραφο της εν λόγω απόφασης και η ημερομηνία κατά την οποία έλαβαν γνώση αυτής, επιδέχεται κριτική και ότι η περίοδος αυτή, κατά την οποία οι προσφεύγοντες έμειναν αδρανείς, είναι σχετικά μακρόχρονη (*Χαραλαμπίδης κατά Ελλάδας*, αρ. 36706/97, §39, 29 Μαρτίου 2001 και *Χειλάς κατά Ελλάδας*, αρ. 9693/03, 12 Μαΐου 2005, *a contrario* *Σωτήριος και Νίκος Κούτρας ATTEE κατά Ελλάδας*, αρ. 39442/98, §11, CEDH 2000-XII, *Κοκκίνη κατά Ελλάδας*, αρ. 33194/02, §20, 17 Φεβρουαρίου 2005). Βέβαια, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι δεν είναι δυνατόν να απαιτείται από τον πολίτη να έρχεται κάθε μέρα να ενημερώνεται για την ύπαρξη απόφασης που δεν του κοινοποιήθηκε ποτέ (*Παπαγεωργίου κατά Ελλάδας*, απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-VI, σελ. 2287, § 32). Εντούτοις, έχοντας ως μέλημά του το Δικαστήριο την ασφάλεια δικαίου, δεν μπορεί παρόλα αυτά να δεχτεί ότι το διάστημα αυτό

No 7679

μπορεί να απαλλάξει τους προσφεύγοντες και ιδίως τον δικηγόρο τους, που ήταν εγκατεστημένος στην Αθήνα, από την υποχρέωση να ενημερώνεται τακτικά για την πορεία της υπόθεσής τους και την υποχρέωση να προσφύγει στο Δικαστήριο εντός της προθεσμίας έξι μηνών που τάσσεται από το άρθρο 35 §1 της Σύμβασης.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η προσφυγή είναι εκπρόθεσμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή *απαράδεκτη*.

Søren Nielsen
Γραμματέας

Nina Vajic
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα